جستجوی موفق در اینترنت

دکتر منصوره فیض آبادی

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

مقدمه ۱

فصل اول: ابزارهای جستجو در اینترنت

روشهای بازیابی اطلاعات در اینترنت ۲

مهمترین ابزارهای کاوش اینترنت ۳

مهمترین موتورهای جستجو ٤

راهنماهای موضوعی وب ٥

ابرموتورهای جستجو ٦

فصل دوم: مراحل جستجو در اینترنت

۱۰ مرحله برای داشتن جستجوی موفق ۷

فصل سوم :علائم و عملگرهای جستجو

عملگرهای جستجو: ۱۰

عملگر **AND** ۱۱

عملگر **NOT** ۱۲

عملگر **OR** ۱۳

نکاتی درباره عملگرها ۱٤

علائم جستجو در اینترنت ۱٥

فصل چهارم: نکات کلیدی جستجو

چرا جستجوی من نتیجه ای ندارد؟ ۱۸

راهکارهای جلوگیری از بازیابی نتایج زیاد ۲۰

رهنمودهای کلی ۲۱

فهرست منابع ۲۲

مقدمه

اینترنت منابع اطلاعاتی را در مقیاسی وسیع در دسترس مخاطبان قرار داده است. اغلب سهولت دسترسی به منابع اطلاعاتی اعم از متن و سایر رسانه‌ها عمده‌ترین مزیت اینترنت محسوب می‌شود.

ممکن است تصویر کنید که جستجوی اطلاعات عالی و مناسب با استفاده از امکانات اینترنت، کار بسیار آسانی است. اما با در نظر گرفتن افزایش روز افزون حجم اطلاعات، برای استفاده بهینه از اینترنت و دستیابی به بهترین نتایج باید مهارت‌های خاصی را آموخت.

اگر این مهارت‌ها را فرا نگیرید، مثل این است که در کاهدان بسیار بزرگ اینترنت به دنبال سوزن بگردید!

شما چگونه می‌توانید اطلاعات مورد نیاز خود را در صفحات اینترنتی پیدا کنید؟ با فراگیری روش‌هایی که زمان جست‌وجو را کاهش می‌دهند، می‌توان به این هدف دست یافت. در این راهنما، راهکارهای ساده‌ای پیشنهاد می‌شوند تا جستجوی شما در اینترنت آسان‌تر و پربارتر شود.

روشهای بازیابی اطلاعات در اینترنت

۱. ساده ترین روش یافتن اطلاعات در اینترنت، وارد کردن نشانی اینترنتی سایت مورد نظر در قسمت مربوط به نشانی مرورگر می باشد. این روش تنها زمانی موثر است که فرد قبلا از نشانی مطالب اطلاع دارد.

۲. روش دوم دنبال کردن پیوندهای (لینکهای) موجود در صفحات وب است که کاربران را از صفحه ای به صفحه دیگر و از سایتی به سایت دیگر هدایت می کند.

۳. سومین روش، بازیابی گزینشی اطلاعات است که در آن در واقع به جای آنکه کاربران شخصا در جستجوی اطلاعات مورد نظر باشند، موضوعات مورد نیاز خود را به سیستمهای بازیابی گزینشی می سپارند و سپس در طول زمان اطلاعات دریافتی جدید توسط سیستم برای آنها به طور خودکار ارسال خواهد شد.

مانند پایگاههای مجلات الکترونیکی که فرد با دادن آدرس ایمیل خود و مشخص کردن موضوع مورد نظر در این پایگاه ها، از طریق ایمیل از جدیدترین مقالات در آن موضوع آگاه می شود.

٤. معمولترین و متداولترین راه بازیابی اطلاعات در وب ، استفاده ازابزارهای جستجو می باشد.

مهمترین ابزارهای کاوش اینترنت

مهمترین ابزارهای جستجوی اطلاعات در اینترنت عبارتند از:

- موتورهای جستجو
- راهنماهای موضوعی وب
- ابرموتورهای جستجو

۱. موتورهای جستجو

موتورهای جستجو (موتورهای کاوش) ابزارهایی هستند که برای جستجو و یافتن انواع منابع اطلاعاتی موجود در شبکه اینترنت طراحی شده اند. موتورهای جستجو با جمع آوری صفحات وب و ایجاد پایگاههای اطلاعاتی فرآیند مرور و جستجو را برای استفاده کنندگان تسهیل میکنند.

به کمک این ابزارها و از طریق کلید واژه، عبارت و سایر قابلیتها می توان به جستجوی اطلاعات در اینترنت پرداخت.

اکثر کاربران اینترنت برای یافتن اطلاعات مورد نیاز خود از موتورهای جستجو استفاده می کنند . هرکدام از این موتورهای جستجو دارای امکانات و ویژگیهای خاصی هستند که آشنایی با آنها در جهت جستجوی مفیدتر و صرفه جویی در زمان موثر خواهد بود.

مهمترین موتورهای جستجو

موتور جستجوی Google	www.google.com
موتور جستجوی Yahoo	www.yahoo.com
موتور جستجوی Search	www.search.com
موتور جستجوی Entireweb	www.Entireweb.com
موتور جستجوی Ask	www.ask.com
موتور جستجوی bing	Www.bing.com
موتور جستجوی Excite	www.excite.com

علاوه بر موتورهای جستجویی که ذکر شد که امکان جستجوی فارسی را فراهم می کنند . موتورهای جستجوی فارسی داخلی نیز وجود دارد که امکان جستجو در سایتهای فارسی را فراهم می کنند.

اسامی برخی از موتور جستجوهای داخلی فارسی عبارت است از:

راهنماهای موضوعی وب

گروه دوم از ابزارهای جستجو در اینترنت راهنماهای موضوعی می باشند . این راهنماها در حقیقت مجموعه قابل جستجو از صفحات گردآوری شده وب، هستند که معمولا بوسیله متخصصان درون طبقه های موضوعی قرار می گیرند و به صورت سلسله مراتبی (ازموضوعات کلی به موضوعات ریز و خاص تر) انتخاب و سازماندهی می شوند.

از مزایای این ابزارها ، دقیق و مرتبط بودن نتیجه جستجو با موضوع مورد نظر و اعتبار و کیفیت بالای منابع بازیابی شده و نقطه ضعف آنها نیز پوشش محدود منابع وب، چند مرحله ای بودن فرآیند جستجو و همچنین پایین بودن سرعت روزآمدی منابع آنها می باشد.

ابرموتورهای جستجو

ابرموتورهای جستجو دسته سوم از ابزارهای جستجو در اینترنت می باشند که به طور همزمان به جستجو دربارهٔ یک موضوع در چند موتور جستجو می پردازند. اَبرموتور کاوش پرسش شما را به طور همزمان به چندین موتور کاوش، راهنماهای وب می فرستد و بعد از گردآوری، نتایج تکراری را حذف می نماید و نتایج در درون یک فهرست یکپارچه ترکیب و رتبه بندی خواهد شد. به همین دلیل بیشتر ابرموتورهای کاوش تنها بیش از ۱۰ یا ۲۰ نتیجه از هر موتورکاوش را نشان می دهند.

Www.metacrawler.com
Www.dogpile.com
Www.mamma.com
www.vroosh.com

۱۰ مرحله برای داشتن جستجوی موفق

۱. مشخص کردن موضوعات و مفاهیم مهم مد نظر برای جستجو

۲. تعیین کلید واژه هایی که نشان دهنده این مفاهیم هستند.

برای رسیدن به نتایج بهتر در جستجو ، از واژه ها و اصطلاحات اخص استفاده کنید . هر چه واژه جستجو اخص تر باشد جستجوی شما دقیقتر بوده و به نتایج بهتر و دقیقتری دست خواهید یافت.

۳. مشخص کردن مترادفات، اصطلاحات مرتبط با کلید واژه ها

در املای کلمهٔ مورد جستجو دقت کنید و سعی نمایید که انواع مختلف املای واژه با اصطلاح را جستجو نمایید . اگر املای دقیق کلمات را نمی دانید در بیشتر موتورهای جستجو می توانید کاراکتر * یا ؟ را به جای حروفی که در مورد آنها شک و تردید دارید قرار دهید .

از مترادفهای مختلف واژه مورد نظر استفاده نمایید . به یاد داشته باشید که شما معمولاً در جستجوی یک واژه نیستند بلکه در جستجوی یک مفهوم و موضوع می باشید . پس برای رسیدن به نتایج بهتر در امر جستجو از مترادفهای واژه مورد جستجو استفاده کنید.

٤. تعیین فرمول جستجو (استفاده از عملگر و علائم برای جستجو)

برای دقیقتر کردن جستجو و همچنین محدود و یا گسترده کردن دامنهٔ جستجوی خود از عملگرهای بولی (AND , OR , NOT) و علائم استفاده نمایند . (توضیحات بیشتر در فصل بعد)

۵. انتخاب موتور جستجو

یکی از مهمترین عوامل موثر بر بازیابی نتایج دلخواه استفاده از ابزار جستجوی مناسب است. در هنگام انتخاب موتور کاوش باید با قابلیتها و امکانات آن آشنا بوده و بر اساس نیاز خود ابزار را انتخاب نمایید.

٦. مطالعه قسمت راهنمای جستجوی موتور کاوش.

امروزه بیشتر ابزارهای جستجو در اینترنت برای معرفی امکانات و خدمات خود دارای راهنما های کمکی می باشند که جستجوگر را راهنمایی می کنند . این راهنماها با واژهایی چون (Help) یا (search help) در صفحه نخست موتور جستجو مشخص شده اند . این راهنماها در واقع واسط کاربر هر موتور جستجو می باشند لذا برای آشنایی با نحوه جستجو و بدست آوردن اطلاعات بیشتر در مورد خدمات و امکانات موتورهای جستجو نظیر اصول کلی کاوش ، عملگرهای بولی و محدود کننده ها می توانید به این راهنماها مراجعه کرده و از آنها برای انجام فرایند جستجو کمک بگیرید .

۷. باز بینی علائم و عملگرهای تعیین شده در مرحله ٤ بر اساس آنچه در راهنمای موتور کاوش (مرحله ٦) آمده است.

۸. ارزیابی و تجزیه و تحلیل نتایج از نظر اینکه نتایج بازیابی شده به نیاز شما پاسخ داده است.

۹. تغییر و اصلاح جستجو در صورت نیاز (بازگشت به مراحل ۲ تا ٤ و بازبینی مراحل)

۱۰. انجام جستجو در سایر موتورهای کاوش (انجام مراحل ۵ تا ۹)

از آنجا که هر یک از موتورهای جستجوی اینترنت دارای مجموعه ای از امکانات و قابلیتهای کاوش خاص خود می باشند . برای رسیدن به نتایج مطلوب در امر جستجو بیش از یک موتور کاوش را جستجو کنید .

کلید جستجوی موفق در این است که شما باهوش تر از کامپیوتر هستید.

علائم و عملگرهای جستجو

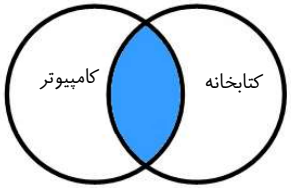
عملگرهای جستجو:

برای ارتباط دادن بین اصطلاحات و کلید واژه های جستجو از علائم و عملگرها استفاده می شود، که می توانند باعث گستردگی یا محدود شدن نتایج جستجو شوند.

عملگر **AND**:

هر گاه این عملگر AND بین دو کلمه یا اصطلاح در عبارت جستجو قرار گیرد، موتور جستجو، اطلاعات یا صفحاتی را بازیابی خواهد کرد که هر دو اصطلاح را شامل شود.

مثال:

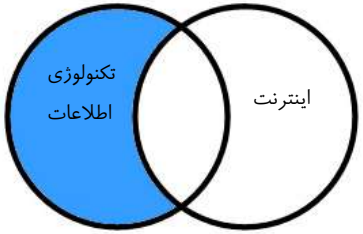

در این جا تنها صفحاتی بازیابی می شود که دارای هر دو کلید واژه باشد. با درج این عملگر در حقیقت به موتور جستجو می فهمانید که هر دوی این کلمات ***باید*** در نتایج وجود داشته باشند.

. عملگر **NOT** :

هر گاه این عملگر بین دو کلمه واقع شود اطلاعات یا صفحاتی بازیابی می شود که کلمه اول را در خود داشته باشد ولی حاوی کلمه دوم نباشد.

مثال:

در این مثال موتور کاوش صفحاتی را بازیابی می کند که در آنها تکنولوژی اطلاعات وجود داشته اما اینترنت وجود ندارد.

این عملگر معمولا پس از بازیابی اطلاعات که نتایج را بررسی می کنیم و متوجه می شویم که در اغلب نتایج کلید واژ هایی وجود دارد که مد نظر ما نیستند کاربرد فراوانی دارد.

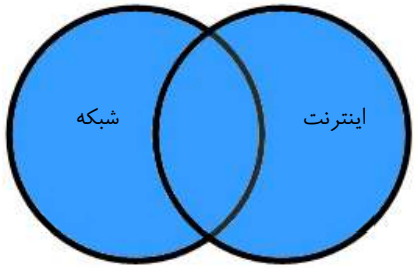
نکته:

در بعضی از موتورهای کاوش مانند Excite به جای NOT باید از **AND NOT** استفاده کرد.

عملگر **OR** :

این عملگر وقتی بین کلید واژه‌ها قرار گیرد، صفحاتی گزینش می‌شوند که در آن‌ها یکی از واژه‌ها یا همه به کار رفته باشند.

مثال:

با استفاده از فرمول بالا صفحاتی بازیابی می شوند که هر یک از کلید واژه های اینترنت یا شبکه و یا هر دوی آنها را داشته باشند. در شکل فوق بخش رنگی نتیجه ترکیب عملگر OR بین کلمات شبکه و اینترنت است. نتایج بازیابی شده یکی یا هر دو این کلید واژه ها را دارا می باشند اما بخش مشترک بین دو مجموعه حاوی هردو کلید واژه است اما بخش های غیر مشترک فقط یکی از دو کلید واژه را دارا هستند.

نکاتی درباره عملگرها

- استفاده از عملگرهای AND و NOT باعث کم شدن نتایج و در عوض دقت بیشتر جستجو خواهد شد.
- استفاده از عمگر OR باعث گسترده شدن دامنه جستجو، زیاد شدن نتایج و پایین آمدن دقت خواهد شد.
- یکی از کاربردهای مهم عملگر OR جهت جستجوی کلمات و مفاهیم مترادف و املاهای متفاوت کلمات است.
- زمانی که هیچ جوابی برای یک جستجو وجود ندارد، می توان با OR محدوده جستجو را بازتر کرد
- شما می‌توانید ترکیبی از عملگرها را با هم به کار ببرید.

نکته

بعضی از موتورهای جستجو، ممکن است از بعضی عملگرهای جستجو پشتیبانی نکنند و یا روش‌های خاصی برای استفاده از آنها داشته باشند؛ از این رو بهتر است قبل از استفاده از عبارت های دارای عملگر جستجو، به راهنمای (help) موتور جستجو مراجعه نمایید.

علائم جستجو در اینترنت

()

در مواردی که از چندین عملگر برای جستجو استفاده شده و تقدم و تأخر عملگرها برای جستجو کننده اهمیت داشته باشد، می توان از پرانتز استفاده کرد. در این حالت جملات جستجویی که در داخل پرانتز قرار دارند، بر عبارات دیگر تقدم خواهند داشت.

*

با اضافه کردن این کاراکتر به پایان کلید واژه یا کلید واژه ها ، کلیه کلمه هایی که از لحاظ املایی ریشه یکسانی با کلید واژه مربوطه دارند بازیابی میشوند.

مثال: با جستجوی کلید واژه *educکلمات education، educatingو educationalو غیره بازیابی می شوند.

؟

می تواند جایگزین یک یا چند حرف در کلمهٔ جستجو شده نمود. این علامت در زمانی که از املای درست کلمه مطمئن نیستید کاربرد فراوانی دارد.

مثال:

با نوشتن Col?r در کادر جستجو ، صفحات دارای color و colour بازیابی می شوند.

+

با گذاشتن علامت + در جلوی کلمات در هنگام جستجو به موتور کاوش می فهمانیم کلمه بعد از آن حتماً باید در صفحات وجود داشته باشد. علامت + مشابه عملگر AND است.

مثال : کودکان +تغذیه

–

علامت – مشابه عملگر NOT است. این علامت را قبل از کلمات و عبارتهایی که نمی خواهیم در نتایج جستجو بازیابی شوند درج می کنیم.

مثال: کودکان –رشد

“”

علامت گیومه “” برای جستجوی عبارتی استفاده می شود. از طریق جستجوی عبارتی می توان یک عبارت یا یک جمله را به همان ترتیبی که در کادر جستجو نوشته شده اند بازیابی کرد. برای این کار عبارت یا جمله مورد نظر را داخل علامت گیومه درج می نماییم.

مثال: ”ابزارهای کاوش در اینترنت“

نحوه نگارش علائم + و –

برای استفاده از این علائم ، ابتدا کلید واژه یا عبارت اول را نوشته سپس یک فاصله گذاشته و بدون فاصله کلمه دوم را می نویسیم.

مثال:

آلودگی –هوا

قلب +جراحی

انتخاب کلمات درست برای پرسش، مهمترین قسمت جستجو در اینترنت است.

چرا جستجوی من نتیجه ای ندارد؟

۱. یکی از مهمترین دلایل عدم دسترسی به اطلاعات در اینترنت، اشتباده در نوشتن کلمات و عدم آگاهی از املای صحیح کلمات است.

بعضی از موتورهای جستجو مثل گوگل درصورت تایپ اشتباه کلمات ، املای درست آن را در جلوی عبارت did you mean? پیشنهاد می کنند .

۲. تایپ اشتباه آدرس سایتها:

عدم آگاهی از آدرس دقیق سایتها و درج نشانی اشتباه در مرورگر اینترنت منتجر به عدم دسترسی به سایت مورد نظر خواهد شد. استفاده حتی از یک نقطه یا حرف اضافه در آدرس اینترنتی سایتها مانع دسترسی به آن سایت خواهد شد.

۳. استفاده از کلیده واژه های بسیار خاص و تخصصی:

در صورتی که از کلید واژه های بسیاز خاص استفاده نمایید ممکن است جتجوی شما هیچ نتیجه ای نداشته باشد . در این حال می توانید از مترادف کلمات یا سایر اصطلاحات مرتبط استفاده کرده یا دایره جستجو را کمی گسترش دهید.

با این حال توصیه می شود به جای کلمات عام از کلمات خاص استفاده شود

٤. عدم آشنایی با امکانات موتور جستجو و استفاده از علائم و عملگرهایی که در آن موتور جستجو تعریف نشده است.

به عنوان مثال استفاده از عملگر NOT در موتور کاوشی که علامت AND NOT برای آن تعریف شده است منجر به عدم بازیابی اطلاعات می شود.

٥. توجه داشته باشید همه اطلاعات مورد نیاز شما به صورت رایگان در اینترنت نیستند و یا در محیط اینترنت قرار نگرفته اند.

٦. اگر از عبارتهای جستجو استفاده می کنید، سعی کنید علامت های نقل قول را حذف کنید.

نکته

موتور جستجوی گوگل در قسمت جستجوی پیشرفته (advanced search) خود دارای امکانات محدود سازی شکلی، زمانی، مکانی را دارا می باشد.

آیا نتایج جستجوی شما بسیار زیاد و غیرمرتبط است؟

یکی ازمهمترین دلایل بازیابی نتایج زیاد و غیر مرتبط و عدم دسترسی به اطلاعات مورد نیاز استفاده از کلمات عام است.

.

راهکارهای جلوگیری از بازیابی نتایج زیاد

- انتخاب کلیدواژه دقت بیشتری نمایید. برای رسیدن به نتایج بهتر در جستجو از واژه ها و اصطلاحات اخص استفاده کنید . هر چه واژه جستجو اخص تر باشد جستجوی شما دقیقتر بوده و به نتایج بهتر و دقیقتری دست خواهید یافت.
- به جستجوی خود کلید واژه های بیشتری اضافه نمایید هر چه تعداد کلمات کلیدی در عبارت جستجو بیشتر باشد نتایج بهتری خواهید گرفت
- برای دقیق تر شدن جستجو از عبارات استفاده کنید (علامت""را درج نموده و کلماتی که دقیقا می خواهید جستجو شود در داخل آن بنویسید)
- استفاده از علائم(+، –) برای جستجوی دقیق تر
- استفاده از امکانات جستجوی پیشرفته موتورهای کاوش
- برای دقیقتر کردن جستجو و همچنین محدود کردن دامنهٔ جستجوی خود از عملگرهای بولی (AND, NOT)استفاده نمایند.
- محدود کردن جستجو از نظر زمانی و تاریخ انتشار آن در اینترنت باعث افزایش دقت جستجو و موثر تر بودن نتایج می شود. .
- اگر به دنبال شکل خاصی از اطلاعات مانند pdf, mp3, word و ... هستید می توانید فرمت مورد نظر را جستجو نمایید.

رهنمودهای کلی

- برای انجام جستجوی موفقیت آمیز از بکار بردن حروف ربط مثل *از، به، با، برای، که، و* و بقیه‌ی کلمات شبیه به آنها در عبارت جستجو خودداری نمایید.
- اگر کلمات و عبارات مورد جستجوی شما دارای املاهای گوناگون است آن را با هر دو روش جستجو نمایید.مثال: هیدروژن و ئیدروژن
- اگر املای صحیح و کامل کلمه‌ای را نمی‌دانید از کارکتر جانشین که اغلب * و یا ؟ است استفاده کنید.
- مطالعه قسمت help و search tips و آشنایی با علائم موتورهای کاوش به جستجوی مفید و صرفه جویی در وقت شما کمک فراوانی خواهد نمود.
- چنانچه جستجوی شما دارای چندین عبارت و کلید واژه است مهمترین لغات یا عبارت را ابتدا قرار دهید.
- برخی از موتورهای جستجوی نسبت به حروف بزرگ و کوچک حساس هستند در هنگام استفاده از این موتورهای جستجو به این مساله را در مورد کلمات خود مد نظر داشته باشید.
- اگر در جستجوی اطلاعات خاصی باشید بهتر است از موتورهای جستجو استفاده کنید.
- اگر در جستجوی یک واژه مبهم یا منحصر به فرد هستید از ابرموتورهای جستجو استفاده نمائید.
- اگر بدنبال سایتهای مناسب هستید از راهنماهای موضوعی وب استفاده کنید.

- با توجه به این که در اکثر سایتها از واژه خارجی یک کلمه به همان صورت و با همان الفبا استفاده می‌شود استفاده از شکل خارجی این لغات و واژه‌ها نیز می‌تواند به جستجوی ما کمک کند.
- جستجوی کلیدواژه در عنوان صفحات وب: این تکنیک با این پیش فرض که عنوان یک صفحه وب تا حدود زیادی نمایانگر محتوای اطلاعات موجود در آن است به جستجوی واژه‌های کلیدی در عنوان سایت‌ها می‌پردازد. علامت آن در موتورهای جستجو متفاوت است ولی اغلب موتورهای جستجو از طریق فهرست انتخابی و یا گزینه‌های دیگر این امکان را فراهم می‌آورند.
- از حروف بزرگ برای جستجو اسامی خاص ، شرکتها و محصولات استفاده کنید.
- بسیاری از موتورهای جستجو در کنار نتایج حاصله گزینه similar sites یا similar page دارند که امکان دسترسی به نتایج بهتر را می دهند.

فهرست منابع

۱. کوشا، کیوان. ابزارهای کاوش اینترنت. تهران: کتابدار، ۱۳۸۱

۲. بازاک، دانیل. **جستجوی وب بطور کارآمدتر: رهنمودها، فنون و راهبردها .. ترجمه مریم اسدی، اکرم اسدی.**، نما، دوره ۲، شماره ٤

۳. رائی ساربانقلی، محمد صابر. مهارت در جستجوی اطلاعات فارسی از اینترنت. نما، دوره ۵، شماره ۱، ۱۳۸٤

٤. محمدی، سید حسین. روشهـــای جستجـــو و باز یابـی اطلاعات در اینتـرنت. نما، دوره ۱، شماره ۳

۵. شوره زاری، علی. روشهای بهره گیری موثر از ابزارها و خدمات جستجو در اینترنت. ارتباط علمی، دوره ۱۰، شماره ۱، ۱۳۸۷

٦. http://www.seoconsultants.com/search-engines/